I. évfolyam. 7. szám. 1923. junius hó 16.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALGÓTARJÁN Salgó-u. 431. sz.

Felelős szerk.: Korom György.

A MUNKA

Társadalmi és politikai hetilap.

Előfizetési árak: Negyedévre 450 K. Egyes szám 40 K.

Megjelenik minden szombaton.

Az ellenség.

Eddig az ellenséget mindig ugy képzeltük, hogy ágyukkal, tankokkal repülő gépekkel felszerelve fog reánk rontani s mi szemtől-szembe, mell-mell ellen vivjuk meg harcainkat. Azt hittük, hogy becsületes harcban a határokon fogjuk meginditani a nagy leszámolást. És mi történik? Az ellenség nem ott és nem ugy jelentkezik, ahol vártuk és ahogy vártuk.

Nap-nap után találkozol békés magyar az utcán egyesekkel, akik a füledbe sugják, hogy a korona már csak hármon áll, hogy a buzát negyvenezer koronával jegyzik, hogy a tej háromszáz korona, a zsir ötezerre szökött fel. Titokzatos arccal értesit a csehek somosi készülődéseiről, a hazafiui felháborodás tör ki belőle, midőn arról beszél, hogy az antant az egész buzatermést lefoglalta jóvátételre. Könnyektől csillog a szeme midőn megdöbbent arcodba harsogja, hogy tizenötödikén megszállják Salgótarjánt a csehek, mert Pásztóig mennek. — Ha közalkalmazott vagy, résztvevő szóval érdeklődik a korgó gyomrod iránt és biztat, hogy ne engedj, állitsd meg a vasutat, postát! Ha gazda vagy biztosit, hogy a tisztviselők, meg menekülők okai a borzasztó adóknak, azok az ingyenélők, dologtalanok! Ha munkás vagy a kérges tenyeredet szorongatják s mártirsorsodon, nemdolgozással, fékevesztett indulataid szabadjára engedésével, rombolásra, gyujtogatásra való bujtogatással akar segiteni szidva mindent ami „hazaffy". A tőkéseknél, pénzembereknél sima üzleti modorba áll be tanácsádónak, hogy nem érdemes ma ipari vállalatokba, hosszu kereskedelmi vállalatokba bocsájtkozni, legjobb, legkevésbé kockázatos a tőzsde, a valuta, a sibolás, az biztos — de a legrosszabb befektetés a jótékonyság, a munkások bére-emelése, a hazafias intézmények támogatása, ez mind kidobott pénz!

Lehetne ezt még sokáig folytatni, de minek? Minden Salgótarján utcáin járó magyar tudja, látja, hallja ezt. A szavak lehet hogy változnak, de a lény egy: mindenkit megrémiteni, minden erkölcsöt lezülleszteni, minden embert, minden magyart egymás ellenségeivé tenni.

Nem állnak az ellenségek hadsorokban felkészülve a határokon — itt vannak itthon e szegény ország, e kis bányaváros utcáin, házaiban, itt lopja be magát a sziveinkbe a félelemmel kishitűséggel együtt. Ez az az ellenség, amely ellen hiába állitjuk mi is szembe a modern géptechnika minden védelmi eszközét, gázmaszkjait — ez jön, áttör minden falat, minden védelmi vonalat s a legsebezhetőbb helyen osztja a sebeit a lelkünkben, gázbombái megmérgezik közéletünk erkölcseit.

Itt az ellenség, fegyverre, védekezzünk! Vértezze fel magát minden hazáját, városát és önmagát féltő magyar ez ellenségek támadásai ellen! Vértezze föl magát a tántorithatatlan meggyőződés vértjével, hogy nem fog a sugó, sima ellenség szavaira hallgatni! Tartsa maga elé az egyetértés, a magyar erőbe vetett hit pajzsát!

És még egyet. Ha valaki az ismert szavakkal, álnok képpel közeledik, a kicsinyt a nagy ellen, nagyot kicsiny ellen, a magyart magyar ellen, önmagunkat önmagunk ellen próbál uszitani — fojtsátok a kigyószavakat belé, hogy kárt ne tehessenek, mert ellenség, mindeneknél veszedelmesebb, borzasztóbb ez a közülünk való ellenség!

Sz. J.

Mi célt szolgálnak a kulturestélyek?

Egy nagy szociális feladat megoldását a szülőkkel együtt. Felépiteni az uj iskolát, amelyből a jövő társadalma fog kialakulni. Ennek megteremtésére ismernünk kell az eszközöket és tudnunk kell mi uton, módon valosithatjuk meg célunkat. Amennyiben ezek nem állanak rendelkezésre, meg kell találni az utat, amelyen oda eljuthatunk, illetve amivel ezeket a módokat és eszközöket magunkévá tehetjük. Ezen az uton nagy, nehéz és fáradságos munka vár ránk, a tanulás. Hogy tudjunk, tanulnunk kell. Ez az igazi szocializmus. A tudás szintiszta érték, melyben hatalmi erő lakozik. Gyermekeinknek is csak ugy adhatunk valamit, ha van honnan meritenünk. De a tanulás nem időközi munka, hanem egy folytonos, meg nem szünő, szükségszerű tevékenység. Szükségszerű, mert a fejlődés folyamata egy pillanatra sem szünetel. A történelmi haladásban nincs megállás. Ha nem akarunk elbukni, megsemmisülni, haladni kell nekünk is. Ez a haladás a tanulás és eredménye a tudás, amely mindennél nagyobb hatalom. Egy állam kulturfokát az egyedek tudása, müveltsége szabja meg. Minél szélesebb körü, minél általánosabb egy nép kulturája, annál fejlettebbek és rendezettebbek gazdasági viszonyai, annál nagyobb a jólét, mely az egyes és az egész nép boldogulásának alapja.

Ezen a téren történő minden mulasztás előbb-utóbb sulyosan megbosszulja magát. Példa erre hazánk, Magyarország. Ha a multban, vagy a mult században tudatában vagyunk egy erőteljes iskola politikai horderejének, ugy olyan kulturpolitikát folytatunk, amely felszivó képességével a nemzetiségeket asszimilálja és ma nincs nemzetiségi kérdés.

Ez a példa megvilágitja azt is, hogy az iskola, a nevelés és oktatásügy mennyire fontos tényező az állam életében.

Az iskolát közönséges felfogás szerint a tanitó és tanulók teszik. Az iskola anyaga, a gyermek többé — kevésbé nyersen, isme-

TÁRCA.

Versek a „Titkos értelmű rózsa" c. ciklusból.

Irta: *Dr. Visnyovszky Rezső.*

I.

Názáreti üvegházban.

Názáreti üvegházban
Ápolgattak,
A napsugár csókjaival
Csókolgattak.
Ajakadra a hajnali
Bibor szállott,
Arcodra a rózsalevél
Pirja vágyott.
Hajadat a napsugárból
Szüzek fonták,
S beleszötték a tündérkert
Minden lombját.
Szemnek Isten két csillagát
Hozták Néked,
S aztán áldón lehelt Reád
A Szentlélek.
És elhagytad üvegházad,
Messze mentél,
S Betlehemben örömünknek
Oka lettél.
Kinyiltál, mint rózsabimbó
Téli éjen,
Betlehemnek egy mészköves
Üregében,
S egész világ ajkán zengett
Az ária:
Titkos értelmű rózsa:
Ávé Mária!

II.

Most is azt kérem.

Szerencsétlen féreg vagy te ember,
Ki rút frigyre lépsz a Gonosszal,
S mész a rémes Pokol kapujához
Ölelkezve az örök Rosszal.
Én nem félek tőled, Csontkaru-Rém,
Mert halálos ágyamról kelve
Lelkem tisztán és énekelve
Száll az Elefántcsont-torony felé,
Ki szüntelenül könyörgött értem,
S kit én is mindig arra kértem:
Hogy ne legyen vétkem.

Bűnösök menedéke
Könyörögj értem!

III.

Nagy az én jutalmam.

Aki jól szenvedett
És nagyon szeretett:
Nagy jutalma lészen.
De átokra készen
Áll, ki csak örült
S földiekbe merült.
Csak az lel majd békét,
Aki üdvösségét
Munkálni is tudta,
Mert az élet utja

retlenül kerül a tanitó kezébe. Ez az anyag pedig kis emberekből állván, egyenként biralandó el és a maga már meglevő lelkivilágával nem egész egyszerű, sőt sokszor komplikált valami. Egyénenként való tanulmányozásuk sok időt vesz igénybe, megfigyelésük hosszadalmas, ami az iskolára szánt időből nem igen futja és bizony sokszor csak a sötétben való tapogatódzást jelent. Van azonban valaki, aki az iskola anyagát egyenként jól ismeri és ez a valaki a szülő. Nyilvánvaló tehát, hogy az iskola fogalmának meghatározásában a szülő is értendő, akinek az iskola munkájában fontos szerepkör jut, azzal elválaszthatatlan szoros kapcsolatban áll és a nevelés nagy céljának megvalósitása csak ajvele való szoros együttes munkával lehetséges.

Önkénytelenül merül fel most a kérdés, hogy mi az a szerep, miféle munka az ami az iskolával kapcsolatban a szülőre vár? Volt-e, van-e, valami kapcsolat a szülők és az iskola között? Miben nyilvánult meg ez?

Ami az első kérdést illeti, sajnos, hogy a szülők és az iskola között semmiféle kapcsolat nem volt és nincs ma sem. Ennek az az oka, hogy a szülők javarésze teljesen érdektelenül viseltetik az iskolával szemben. Még ma is sok szülő az iskolát nyügnek, roszznak tartja és mi sem természetesebb, hogy ilyen és hasonló felfogással feléje sem néz. Minden más ügyes-bajos dolga előbbre való. Jobban érdeklődik minden más iránt, de az iskola, az iskola ügye, gyermekeinek szellemi fejlődésn nem érdekli. Sok szülő azt sem tudja, hogy gyermeke kihez jár, tanitóját egyáltalán nem ismeri. Pedig minden szülőnek gyakran kellene utját az iskola felé forditani, mert szép és fontos kötelessségei vannak.

Vegyük például a dolgot igy: a tanitó orvos és gyermekeink életét az orvosra bizzuk. Készséggel és őszintességgel elmondunk mindent, amit a gyermekről tudunk. Jó és rossz szokásait, vagy a betegség alatt jelentkező szimptomákat, mert tudjuk, hogy az orvosnak a diagnozis helyes megállapitásában erre feltétlen szüksége van. És a hiszen, mely a szülő és az orvos őszinte érintkezéséből származik az, hogy a gyermek egészsége helyreáll. A tanitó is a lelkén viseli a gyermek szellemi épségét és helyes irányba akarja terelni, fejleszteni. Az ő hivatása is hasonlatos az orvoséhoz. Ahogyan szükséges, hogy az orvos megismerje a gyermek szervezetét és figyelemmel kisérje fizikai fejlődését, ugy a tanitónak is meg kell ismernie a tanitványok szellemi képességeit, azok sajátságos vonásait. Ismernie kell a tanulók otthonát, környezetét, amelyek reá hatást gyakorolnak. Erre az iskolára szánt idő vajmi kevés. Az iskolában igy csak tömegkezelés lehetséges. Az egyéni nevelés megvalósitása csak akkor lehetséges, ha ebben a tanitót a szülő támogatja és vele válvetett közös munkát végez. Őszintén tárja fel esetenként, alkalmakkor a saját, általa jól ismert gyermeke lelki világát, hogy a tanitó ezeket az iskolai nevelés és oktatásban felhasználva biztos kézzel vezethesse a tanulót szellemi fejlődésében.

Föltétlen szükséges azonban, hogy a szülők is megösmerjék a nevelés közös célját, mert eredményes munka csak ugy várható, ha a közös és jól felfogott cél közös érdek lelkesitő erejévé válik.

E célt szolgálják a kulturestélyek is, melyeken egy-egy nevelésügyi kérdés kerül tárgyalásra.

Az ezeken való megjelenés azonban még korántsem meriti ki a szülői és iskolai kapcsolatos tevékenységet.

A szülőknek gyakran el kellene jönni az iskolába, hogy a tanitóval közvetlenebb eszmecserét folytasson. Ezzel növelik a tanitó munkájába vetett hitet és annak mutatkozó eredményei a siker ösztönző, bátoritó erejével hatnak.

Ez elvégre kötelessége is a szülőnek saját gyermekei iránt és erre talán sohasem volt nagyobb szükség mint épen napjainkban.

Elengedhetetlen feltétel azonban még a kölcsönös bizalom, mely nélkül a közös célt elérni nem lehet.

Milyen hasznos, szép dolog volna az, ha a nyilvános élet termeiben is nem mindig az átkos politika képezné a vitatkozás magvát, hanem a nevelés, a jövő generativ fölépitése körül folyna a szó és az ujságok erről irnának hasábos cikkeket, mert csak ugy lehet ujra megteremteni a jövő nagy Magyarországot.

Emberek kerülnének ki az iskolából, igazi emberek a szó legnemesebb értelmében, akik belátnák, hogy az egyetemes fejlődés csak az igazság talajában verhet gyökeret és a pártvillongások helyett a széthuzó társadalmi osztályok az emberszeretet csodás, meleg harmoniájában olvadnának össze.

Buchticska Antal.

Malasztos ut annak,
Aki halhatatlannak
Ismerte meg lelkét.

Nagy az én jutalmam
S telik benne kedvem,
Béke királynéja
Lakozik én bennem.

IV.

Bocsáss meg te is . . .

Az én szivemben: arany derü,
A te szivedben: a bánat ég,
Te még mindig a bosszut várod,
Én Mindnek megbocsátottam rég.

Az én szemem a menybe néz már,
Tiéd most is a földön kutat,
Te nem találsz itt boldogságot
S én már látom a drága utat.

Bocsáss meg te is mindenkinek,
A világnak és az embereknek
És behunyt szemmel is látod majd
Szelid utját a Szeretetnek.

Keresztény Nemzeti Liga

ünnepet ült vasárnap. A kisterenyei fiókosztály avató közgyülésére és a starjáni osztály évi rendes közgyülésére a központ képviseletében dr. Wolf Károly orsz. elnök vezetésével, Nádossy Imre orsz. főkapitány dr. Bieber Gyula az Országos Árvizsgáló bizottság elnöke, dr. Huszár Aladár főispán, dr. Ilosvay Bálint államtitkár, Tasnádi Szüts András máv. h. elnökigazgató, Rausch Aladár a Baross Szövetség elnöke és Bnán László a Mérnökök Nemzeti Egyesületének elnöke. Kisterenyén az elemi iskolában tartott gyülésen Kutka István ny. ezredes a magyar fohász elmondása után üdvözölte a vendégeket, akik a nemzeti becsület és testvéri szeretet apostolaiként jöttek. Tasnádi Szücs az elvesztett háborut a hazug pacifista jelszavaknak tulajdonitja és a keresztény nemzeti irányt jelölte meg oly szikla-várnak, amelyből kiindulva mindent visszaszerezhetünk. Nyomósan figyelmébe ajánlja a hallgatóknak a nemzeti sajtó erőteljes támogatását. Dr. Huszár Aladár a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavainak nemzetünk életében való hazug felhasználására mutatott rá. Tiszta, egészséges nemzeti erkölcsöket követel, mert beteg lelkü néppel irredentizmust csinálni nem lehet! Közóhajra programon kivül dr. Wolf Károly szólt a megjelentekhez utravalóul. A hazaszeretet érzésének fogalmáról beszélt egyszerűen és mégis felemelően. A keresztény és nemzeti gondolat lángjait óhajtja a lelkekbe oltani, mert akkor a kenyér elosztás kérdése, a szegények segitése a szeretet jegyében lesz megoldva — a minket körülvevő határköveket pedig ujra a régi határokra helyezhetjük vissza. Kutka elnök köszönete s a Szózat eléneklése után a meghatott s tulnyomórészt egyszerű emberekből álló hallgatóság kikisérte az állomásra a Salgótarjánba utazó vendégeket. — Este 6 órakor érkezett a különvonat a salgótarjáni acélgyárba. A róm. kath. kőri dalárda „Él őseink hazája" c. dallal köszöntötte a magas vendégeket, majd Kralovánszky bányaigazgató üdvözölte a tántorithatatlan keresztény és magyar nemzeti eszme apostolait. A rövid, de tartalmas beszéd után felvonult a közönség a munkásolvasó nagytermébe, ahol még a folyosók is megteltek érdeklődökkel és tagokkal. A gyülést Balhauser István elnök nyitotta meg. Nagy Bertalan a pénztári jelentést olvasta föl. Majd Balhauser István tette meg jelentését a lefolyt év eredményéről. A legkiméletlenebbül rámutatott a korrupcióra, amely ma országunkban dominál. Rámutatott a munkásságot kiszipolyozó munkásvezérek taktikáiára. Bejelenti végül Hochholtzer Ernő, Kerekes József, Jeszenszky Károly halálát. Jegyzőkönyvileg örökitik meg a korán kidőlt három értékes tag elhunytát. Majd lemond a tisztikarral együtt, de ujból megválasztják a régi vezetőséget. Ezután Gregersen Lujza az Orsz. Evang. Szöv. főtitkára szól a magyar nőkhöz, akiknek nem a parlamentben, sem a városházán van a helyük, hanem a családban, a társadalmi egyesületekben. A norvég származásu magyar asszony nagyon kellemes benyomást gyakorolt a közönségre. Utána dr. Ilosvay Bálint h. államtitkár a történelmi fejlődés fokozatait és eredményeit tárgyalja kronologikus sorrendben napjainkig. Az összeomlás a liberalizmus jelszava alatt régóta működő szabadkőmüvesség munkája. Hazánk kifelé a közjogi, befelé a destrukció elleni harcot vivta és vivja. A temetőrózsás forradalom örök szégyene történelmünknek, melynek párja nincs a világtörténelemben. Ezután dr. Wolf Károly szólalt föl. Érzi, hogy izzó talajon áll, tudja, hogy itt két világnézet viv élethalál harcot egymással, az egyik hazug jelszavakkal, a másik azonban az igazság fegyverével. A küzdelem kimenetele iránt nem aggódik! A munkástól elvették az „elvtársak" az Istent. Hazát s helyébe mit adtak? A lélek náluk nem fontos, az aranyborju imádását csepegtették a magyar munkásba s észrevétlenül kirugták lába alól talajt s ma már csak eszköz a vezérek kezében. A szocialdemokrácia nem gazdasági célért küzd, hanem csak politikaiért. A materializmus csak ideig-óráig ülheti orgiáit, a vihar pusztító ereje el fogja söpörni trónjáról. A nagyhatásu beszéd után sokáig tombolt a lelkesedés. Majd dr. Huszár Aladár szólalt föl a közönség kivánságára. Amit mondott szivből mondta. A ker. magyarság átengedte történelmi hivatását idegeneknek. Munkástestvéreinket azok vezetik, akiket sem a gyárakban, sem a bányákban dolgozni nem látunk. Eszméljenek a letargiából, hiszen a rabszolgasors lesz osztályrészük, ha nem vigyázunk. A szünni nem akaró taps után Balhauser István zárószavaival és a Szózat eléneklésével ért véget az ünnepség. A közgyülés fényét emelte az acélgyári zenekar közreműködése. A közgyülés után társás vacsora volt, amelyen dr. Wolf Károly, Gregersen Lujza, Hochholtzer Ernőné és Balhauser István beszéltek. A vendégek azon éjjel visszautaztak a fővárosba.

A szivek tűzesőjében.

Fehér lélekóceán hazaszeretettől izzó hullámzásában gyönyörködhettünk a Mátravidék bányái között.

A porig lesujtott magyar nemzetnek, a Nógrádi bércek között rezgett a vágya, az álma és a törekvése, amikor az Északmagyarországi kőszénbánya baglyasaljai telepén, a költői szépséggel megalkotott villaszerű kertvárosban, Magyarország apró katonáinak táborában, Scmidt Jenő m. kir. bányafőtanácsos vezérlete alatt a haza javáért küzdő magyar családapáknak piciny gyermekei fölesküdtek az uj honfoglalásra bekapcsolódtak nemzeti céljainkat szolgáló irredenta csatasorban, a cserkészeknek és a leventéknek arcvonalába.

A lélekemelő, magasztos ünnep folyó hó 7-én csütörtökön volt, ez alkalomra templommá varázsolt sporttelepen Nógrádvármegye salgótarjáni járásának gyermekvezérei a tanitók a tanárok és a papok óriási száma mellett, megjelentek az értelmiség egyéb képviselői is. Baglyasaljának feledhetetlen, szép napja marad ez. A ragyogó szemek, a büszkeségtől dagadó keblek, a siró szülők az átszellemült bányász testvérek megértették, minthogy a szivek tüzesőjében, a kis fiaikat, gyermekeiket, akikben önmagukat élik ujra s önmaguk fiatalságát szeretik és csodálják, az élet kemény csatáinak megvivására vértezzük fel, amikor a hitnek és a hazának gyümölcstermő magvait ültetjük hófehér lelkükbe.

A nagyszerü ünnepség tábori misével kezdődött. Az istentiszteletet főtisztelendő Herczegh József esperes-plébános pontifikálta. Az áhitatot Gábriel karnagy vezetésében részint a salgótarjáni kőszénbánya részint pedig az acélgyár zenészeiből kombinált zenekar fokozta.

Katonás oszlopokban állottak a kis leventék és a kis cserkészek zászlóik alatt, figyelve a tábori misével — kapcsolatos hódolat és tiszteletadásra. A legfelsőbb hadurnak bemutatott áldozat után következett a zászló-szentelés. A lobogó kibontása után, a kis leventék kornétájának szépsége rózsákat fakasztott mindenkinek az arcára. A szivek dobogásába az esperes biztató szavai leheltek lelkesedést.

A nemzeti zászlót nem az anyaga és a szine teszik előttünk értékessé és becsesé, hanem a hozzáfűződő dicsőséges történelmi mult. Szent István, Szent László, Nagy Lajos, Mátyás király, Rákóczy és Kossuth idejében, ragyogó fény övezte. Imádattal tekintettek reá s mig ez igy volt, a nemzet és az ország boldog, nagy hatalmas és gazdag volt.

Ha a jelenben, e fönséges simbolumra, a multnak emelkedett érzelmeivel tekintünk, akkor föltámad még Nagy Magyarország.

Mikor a beszéd, melynek csak vázlata ez, elhangzott, éreztem száz meg száz szív örömét, rajongását, valami elhomályositotta a látásomat és a zsebkendő után nyultam.

De velem könnyezett mindenki. A zászló anya Schmidt Rózsika, csak fokozta a megilletődést „Istennel Nagymagyarországért". A zászlószögek kopogása mintha ágyudörgés lett volna. Simoncsics tanfelügyelő, Barthó tan. egyl. elnök vérforraló jeligéi után Szabó ezredes üzent mindenkinek: „Legyetek a honvédek méltó utódjai".

Majd Schmidt Jenő m. kir. bányafőtanácsos, Kralovánszky bányaigazgató, Veress Zoltán főszolgabiró, Gyurcsó István és Porázik György igazgató-tanitók, továbbá Póra bányaigazgató magasztos mottoinak elhangzása után jött a kométa átvétele, a fogadalom, és a diszmenet, mely a felvonult cserkészeknek és leventéknek büszkeségére vált.

A gyermekhadsereg elvonulása után a salgótarjáni járás tanitósága tartotta évi rendes közgyülését a baglyasaljai tiszti kaszinóban, mely után a kultura harcosait magyaros bőkezüséggel vendégelte meg. Schmidt Jenő főtanácsos ur az Északmagyar Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatója, aki azt az ősrégi közmondást szentelte meg s véste a szivekbe „Ressancta pner".

A baglyasaljai ünnnepség minden mozzanata ezt bizonyitotta. *Az inászói tanitó.*

HIREK.

Halálozás. Bahéry Viktor acélgyári pénztárnok, tart. honvédszázados Budapesten folyó hó 8-án meghalt. Áldott jó lelkü, vallásos érzésü, hü hazafi volt. A betegséget, mely megölte, a harctéren szerezte. Utolsó utját is azért tette, hogy még egyszer alávesse magát egy operációnak, amely megmentette volna őt családjának és nekünk. Nemes gondolkozása által nagyszámu tisztelőt szerzett magának. Temetése Budapesten volt folyó hó 10-én d. u. 5 órakor a kerepesi temető halottas házából. Fogadják a gyászolók legőszintébb részvétünket elhunyta alkalmából.

A tanfelügyelő Vizválasztón. Simoncsics Antal a vármegye s. tanfelügyelője számos tanitó kiséretében folyó hó 7-én megtekintette az Inászó-Vizválasztói bányakerület iskoláit.

Meghivó. A baglyasaljai róm. kath. Olvasókör folyó hó 17-én majálist rendez a lőtéren (Krocsák-puszta mellett) a kör és az épitendő uj templom javára. Vendégeket szivesen látunk. Beléptidij családjegy 500 kor., személyjegy 250 kor. Üveget, poharat mindenki hozzon magával. Rendezőség.

Felülfizetések. Mult hó 27-én a róm. kath. körben megtartott műkedvelő előadás alkalmával a következők voltak szivesek felülfizetni: Herczegh József 1000 korona. Ifj. Timaróczky Sándor és két társa 900 K. Wabrosch Béla, Szenes Arnold 300—300 kor. Vojtassák Sándor, László László, Holcsek Antal, Praznovszky Sándor, Drengács Viktor 200—200 kor. Ifj. Schuyer József 150 kor. Pála Károly, Fehér József, N. N., Korom György, ifj. Hlavnyay Alajos, Holles Mihály, Lugert Leo, N. N., Hegyi József, N. N., Hroziencsik István, Bórik József, Rácz Lajos 100—100 kor. Kovács Lajos, N. N., Bezze István 50—50 kor. Összesen: 5100 korona.

Úrnapja Zagyvarónán. Az esős időjárás miatt elmaradt városunkban az idei urnapi körmenet. Folyó hó 3-án vasárnap tartotta ezt az ünnepet Zagyvaróna község és a vidék népe. A szép időben a közeli telepekről rengeteg nép jött be Zagyvára. A helybeli acélgyári zenekar tagjai önként gyalogoltak ki az ünnepségre karnagyukkal Ursutz Józseffel. A virág és zöldgaly diszben álló faluban izléses oltárok voltak felállitva a világ négy tája felé. A szertartást Horváth László s. lelkész végezte, a zenekar hangjai mellett. A szép ünnepség rendezése Angyal István templombiró érdeme, akinek készséges segitőtársa a zagyvai kántor volt. Az ünnepség után százával lepte meg a nép Bátki József festőművész otthonát, ahol a szobrászat és a festészet remekét, a munkában álló salgótarjáni róm. kath. templom főoltárát nézték meg. A művész lekötelező kedvességgel személyesen mutogatta meg a befejezéshez közel álló oltárdiszeket. A rendkivül nehéz és kényes munka két év óta tart. Az érdemleges megemlékezést az oltárszentelés után tesszük meg a nagy művészről és művéről. Az oltárszentelés Prokop vasárnapján, julius 8-án lesz.

Templomrenoválás. A roskadozó nagybátonyi róm. kath. templom kijavitásának ügyét Bortnyák István ottani bányaigazgató vette kezébe, ki a munkálatokat már a legközelebbi időben a Nagybátonyi Kőszénbánya r. t. költségén megkezdi. Ezzel Bortnyák igazgató, kit eddig az egész vidék mint egy kimerithetetlen energiáju, kiváló képzettségü és európai müveltségü szakembert ismert, most mint a vallásos kultura fejlesztése szükségességének megértője és szándékolója mutatkozott be, kire azon a vidéken még nagy feladatok várnak.

A „Homokterenyei Testnevelő Ifjusági Egyesület" folyó év pünkösd hétfőjén hazafias ünnepély keretében tartotta erre az alkalomra feldiszitett állami iskola udvarán első fogadalomtételét. Az ünnepély 25 tagból álló lovasbandérium, zene és koszorus leányok felvonulásával kezdődött. Az ünnepélyes fogadalmat. 60 működő tag tette le Nagy Gyula állami ellemi iskola tanitónak, mint az egyesület vezetőjének. A nagy számmal megjelent földmüves és bányász lakosságra mély hatást tett Herczeg Ferenc egyesület elnökének ünnepi beszéde, aki az ifjuságot összetartásra és rendithetetlen hazaszeretetre buzditotta. Az ünnepi beszéd alatt az ifjuság hódolata jeléül, a kormányzó ur őfőméltósága arcképét; továbbá a magyar valamint az egyesület cimerét megkoszorúzta. Az ünnepélyt tánc követte, amely a legvidámabb hangulatban az éjféli órákig tartott. Tánc közben sikerült kabaré előadás és nőiszépségverseny volt. A szépségverseny első diját Varga Rózsika nyerte el. Ezen táncmulatsággal egybekött ünnepély a már 3 év óta fennálló egyesületnek ugy erkölcsileg, mint anyagilag a legsikerültebb ünnepélye volt. A tiszta bevételt az egyesület zászlójának alapja javára fordítja a vezetőség.

Néger estély Baglyasalján. Felejthetetlen kedves estben volt részük azoknak, akik az acélgyári dalárda és zenekar művészi előadásában gyönyörködhettek szombaton este a baglyasaljai bányakaszinóban. Ursutz karmester kitünően szervezett és fegyelmezett gárdáját nehéz szavakkal dicsérni, de művészi sikerük legszebb documentuma volt, a szünni nem akaró tapsvihar és ujrázás, mely minden szám után betöltötte a termet. Az előadás után még táncra is perdült a fiatalság, csak kár, hogy a mostoha villamos közlekedés miatt a zenekarnak olyan korán kellett haza mennie. Azzal a reménnyel bucsuztak el a Baglyasiak a dalárdától és zenekartól, hogy még lesz ilyen igazán művészi élvezetben részük máskor is.

Visszafizetik a hadikölcsönöket. A pénzügyminister hajlandóságot mutatott arra, hogy a kincstár a háborus kölcsönöket egyösszegben a közel jövőben visszafizesse. A Pénzintézeti Központ megállapitása szerint a visszafizetés kilenc milliárd magyar korona megterheltetést jelent az államra nézve.

A trafik és a vasut ujabb áremelése. Mint értesülünk dohánygyártmányok árát hamarosan 80—100 százalékkal emeli föl a pénzügyminiszter. — Ugyancsak emelik a vasuti tarifát is, még pedig a tarifa reform keretében s megszüntetik a kivételes díjszabásokat.

Junius végén jelenik meg a Máv. tisztviselőinek soronkivüli előléptetése. A Máv. soronkivüli előléptetéseiről szóló rendelet, amely május végén szokott megjelenni az idén elmaradt. Az elmaradás a B) lista készitésével van összefüggésben s annak elkészülte után jelenik csak meg a rendkivüli előléptetésről szóló rendelet.

A nem kizárólagos dohányárusitóktól a pénzügyminiszter megvonta a dohányárusitási engedélyt. Füszeresek és egyéb szakmabeliek dohánynemüek árusitásával tehát ezentul nem foglalkozhatnak.

K' tisztviselők figyelmébe. A junius havi kedvezményes élelmiszerek osztása folyó hó 12-én kezdődik és 20-ig tart. (Vasuti elosztóhelyen ugyanakkor.) Felhivom a közalkalmazottak figyelmét a szövetkezet igazgatóságának 415 k—IV. sz. szigoru körlevelére, mely szerint a kedvezményes áruk a befizetés napján az elosztóhelyről feltétlenül elviendő. E rendelet szerint a következő napokon lejárt s érvénytelen utalványokra árut nem szolgálunk ki. A kedvezményes cipők megérkeztek. kiosztásuk folyamatban van. Salgótarján, 1923. junius 9. Fekete Gyula, e. h. vezető.

Vizsgálatok. A salgótarjáni és az Északmagyarországi Kőszénbányák népiskoláinál junius hó 20-án, az acélgyári iskolákban pedig junius hó 15-én kezdődnek a vizsgálatok.

Bányászszerencsétlenség Albert-aknán. Az Északmagyarországi Kőszénbánya r. t. telepén, Albert-aknán folyó hó 12-én délután az aknát javitó Ubrankovics János 31 éves vájár munka közben beesett a 93 méter mély aknába. A szerencsétlen ember azonnal meghalt. A szerencsétlenség oka az volt, hogy a figyelmeztető jelzést nem hallották a kosárvezetőgép kezelői, akik leereszteték a kast azon időben, midőn Ubrankovics az egyik szintről a másikra mászott föl. Egy gyermek és özvegye siratja.

Szerencsétlenség. Folyó hó 3-án János-aknán a bánya rászakadt Hatala András lipták munkásra. A kiásás után néhány óra mulva meghalt.

Talált csecsemő hulla. Sámsonházán özv. Fizelya Györgyné kertjében egy teljesen fejlett csecsemőt kapartak ki a kutyák a földből. Mire észrevették, a hulla

felét már fölfalták a kutyák. A biróság kiszállt a helyszinére, megejtették a boncolást. A gyanu fent nevezettre irányul.

A munka martirja. Buchticska József elektrotechnikus btársulati villanyszerelő az ujonnan létesitett Kazár telepen szerelő munkát végzett s az oszlopról lezuhant. Sulyos sérülésével a salgótarjáni bányatársulati kórházba szállitották.

Hadifogoly halála. Angyal Sándor kereskedősegéd a 16 besztercebányai honv. gy. e. őrvezetője Spasskoeban (Wladivosztok mellett) agyvérmérgezésben meghalt. Fogságba esett 1914. december 24-én. Édesatyja nyugdijas acélgyári tengelykovács, aki jelenleg Somoskőujfaluban lakik.

Vizsgarend. A helybeli áll. elemi fiu- és leany iskolákban az évzáró vizsgák folyó hó 16-án kezdődnek és junius hó 21-ig bezárólag tartatnak. A beiratások a mult szokásaitól eltérőleg julius hó 2-án kezdődnek s 6-án végződnek.

Kigyómarás. Losonci utasok beszélik, hogy a kies fekvésü gróf Forgács-féle gácsi vár pincéjében borzalmas halállal halt meg egy morvavidéki katona. A gyönyörü várat ma cseh katonaság lakja. Az ott levő század egyik katonája szabadságáról négy nappal később vonult be osztagához s ezért parancsnoka a vár pincéjébe záratta. Az alvó katonát két kigyó támadta meg, az egyik nyaka köré fonódva fejét marta össze, a másik a derekára csavaródva az oldalát marta meg. Mire a kiáltásra segitség érkezett, a katona meghalt. A két szokatlanul nagy kigyót agyonlőtték. Most az esetből kifolyólag különféle mondák keringenek a Forgács-családról, amely a könnyen hivő nép szerint mesterségesen tenyésztette a kigyókat.

Felhivás.

Ügyfelem *báró Dániel Elek* megvásárolta Pintér István zagyvapálfalvai lakos ottlevő malmát. Felkérem Pintér István hitelezőit, hogy esetleges követeléseiket hirdetmény megjelenésétől számitott három nap alatt nálam jelentsék be, mert ellenkező esetben ezekért felelősséget nem vállalok.

Dr. Braun Bertalan,
hatvani ügyvéd.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS.

Istenben boldogult nőm emlékére a helybeli Izr. Nőegylet és Leányegylet által emelt emléktábla leleplezésén oly nagy számmal vettek részt azok, akik a megboldogultat életében szerették, tisztelték és becsülték, hogy lehetetlen mindegyiküknek személyesen kifejezni köszönetemet. Kérem tehát az összes résztvevőket, együtt és külön-külön, hogy ezuton fogadják őszinte szivből jövő mély hálámat és őrizzék meg azt a szeretetet és nagyrabecsülés, mellyel a megboldogult ugy életében, mint halott emlékében megtiszteltek.

Salgótarján, 1923. junius hó 3-án.

Dr. Lövinger Rezső.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tekintettel a lap expediálásánál előfordult nehézségekre, a kiadóhivatalt és a szerkesztőséget áthelyeztük Salgó-ut 431. sz. alá özv. Luby Gézáné házába. Hivatalos órák d. u. 4—7-ig.

A „MUNKA" alakulóban levő sajtóvállalat rövidesen megalakul, kérjük, hogy a részvényjegyzést sürgősen befejezni és a pénzt a gyüjtőivekkel és a megmaradt elismervényekkel együtt szerkesztőségünkbe beküldeni sziveskedjenek.

SPORT.

Diósgyőr AC.—SBTC. 3:2 (3:1)

Szimpatikus csapatot hozott el a SBTC. a miskolczi kerületből, mely csapat a miskolczi kerületben a bajnokság 2 ik helyzetje. Helyes politika, hogy szakitva eddigi szokásokkal, a SBTC. most a miskolczi csapatokat fogadja sorra, melyek bizonyára jobban fogják ambicionálni a játékot, mint az utóbbi időben vendég szerepelt kényelmes pesti csapatok.

A DAC. mely a DVTK.-val ellenkező stilusban játszik, szép s fair játékot mutatott. A kezdés pillanatában övé lett a fölény, melynek első 8 percét nagyszerüen kihasználva, ma nagyon bizonytalan Szemző segitségével gyors egymás után 3 gólt ér el. A meglepett SBTC. nem veszti el fejét, mint Miskolczon, hanem tőle ritkán látott vehemenciával fekszik a 3 gól után a küzdelembe. Erős, de szép mezőny játék következik, melyben a SBTC. mutatkozik eredményesebbnek, mert a csatársor szép kombinációja után, 10 méterről Gaál védhetetlen gólt lő Szilágyi kapujába. Az eredmény még nagyobb lelket önt a csapatba, s folyton támad, azonban a DAC. védelme élén, Zalai centerhalffal nagyszerüen szerel, s tolja előre csatársorát. A DAC. csatárai hosszu, de biztos labdákkal folyton előbbre jutva, még egy párszor meleg helyzetet teremtenek Szemző kapujánál. Tarján támadásával ér véget a félidő. A II.-ik félidőben még jobban magára talál Tarján, s eredmény elérésére igyekszik.

Azonban a DAC. több igen veszélyes lefutása már — már majdnem ujabb eredménnyel végződik, a labda azonban mindig a kapufa mellett süvit el. Tarján is sokat támad, s a többi veszélyes lefutásának egyikéből, Gaál szép gólt fejel. Most fekszik bele a játékba Tarján s Diósgyőr saját tempójának esve áldozatul, teljesen vissza esik. Támadást-támadásra indit Tarján s a kiegyenlitő gól már a „levegőben" lóg, azonban eredmény nincs, mely elsősorban a birónak köszönhető, ki sok szép és szabályszerü támadást akadályozott meg.

DVTK.—Szombathely AK. 1:2 (0:0).

E mérkőzés elvesztésével DVTK. kiesett a további küzdelmekből.

SBTC. négy atlétája indul Miskolcon a MVSC. VI. 17-iki kerületi atletikai versenyén, reméljük szép eredménnyel jönnek haza.

A balassagyarmati kir. törvényszéktől.

P. 1786/1922. 7. szám.

Hirdetmény.

A balassagyarmati kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a „Mátraszelei kőszénbánya vasutakat épitő részvénytársasága" által tervezett rakodó vágnyok és bányavasut céljaira szükséges területek megszerzése végett a kereskedelmügyi m. kir. miniszter által 76660/1922. VII. szám alatt elrendelt kisajátitásból kifolyólag a kártalanitási eljárást a Kazár, Homokterenye és Mátraszele község határában fekvő alább megjelölt és pedig:

I. a **kazári** 96. sz. tjkvben 1097. hrsz.

II. a **homokterenyei** 278. 277. 68. 282. 249. 364. 273. 272. 271. 300. 311. 267. 310. 314. 313. 266. 265. 264. 263 és 262. sz. tjkvben 582/14, 582/13, 582/18, 582/9, 582/22, 582/10 a/2, 583 a/24 a, 583 a/22, 583 a/21, 583 a/20, 583 a/16 b, 582 a/16 a, 583 a/16 c, 583 a/15 a, 583 a/15 b, 583 a/15 c, 583 a/15 d, 583 a/14, 583 a/13, 583 a/31 b/10, 583 a/9, 583 a/12, 583 a/10, 583 a/8. hrsz. alatt felvett ingatlanokra, továbbá nem telekkönyvezett, de 870. és 876. kataszteri helyrajzi szám alatt feltüntetett közbirtokokra.

III. a **mátraszelei** 2, 117, 17, 16, 53, 15, 212, 14, 8, 7, 8, 110, 137, 120, 126, 9, 66, 65, 64, 30, 62, 59, 256, 67, 33, 56, 44, 45, 210, 134, 51, 49, 257, 140, 54, 47, 135, 87, 3, 37, 35, 34, 22, 21, 19, 18, 194, 111, 119, 196, 4, 57, 246, 31, 48, 99, 115, 41, 39, 50, 43, 199, 240, 46, 40, 38, 5, 123, 127, 233, 205, 263, 107. sz. tjkvben 593, 592, 591, 475, 1100, 594, 369, 371, 319, 590, 589, 477, 476, 595, 596, 367, 288, 549, 548, 547, 520, 518, 516, 479, 914, 915, 916, 598, 310, 309, 308, 307, 587, 586, 840, 478, 597, 599, 585, 481, 600, 584, 482, 601, 583, 483/602, 582, 484 a, 604, 581, 580, 579, 486, 485, 484, 603, 605, 606, 578, 487, 607, 577, 488, 608, 576, 489, 609, 575, 490, 610, 574, 491, 611, 573, 493, 996, 613, 322, 572, 492, 612, 571, 494, 997, 614, 570, 495, 998, 615, 407, 569, 496, 999, 616, 568, 497, 1001, 617, 348, 567, 498, 1003, 618, 566, 499, 1004, 619, 346, 345, 565, 500, 1005, 620, 315, 564, 501, 1006, 621, 563, 562, 561, 555, 510, 504, 503, 502, 928, 929, 930, 1007, 1008, 622, 623, 624, 406, 400, 399, 373, 368, 323, 318, 560, 505, 927, 559, 506, 926, 558, 557, 508, 507, 924, 925, 556, 509, 923, 554, 511, 364, 311, 553, 513, 551, 920, 552, 514, 919, 550, 515, 917, 306, 546, 545, 521, 519, 912, 913, 366, 365, 314, 313, 544, 522, 911, 543, 524, 910, 542, 523, 909, 541, 540, 526, 525, 907, 908, 283, 539, 528, 906, 287, 538, 627, 905, 537, 529, 895, 904, 536, 535, 531, 530, 896, 897, 902, 903, 534, 532, 898, 901, 899/900, 370/372, 533, 918, 921, 922, 975 a, 409, 401, 398, 582. tjkv. szerint 382/405, 404, 403, 402, 317, 316, 397, 654, 393, 385, 381, 383, 359, 363, 362, 358—361, 357—360, 347, 335, 333, 334, 329—332, 328—331, 327, 330, 326, 325, 324, 321, 320, 312, 294. hrsz. alatt felvett ingatlanokra, végül a nem telekkönyvezett, de az 1720, 1558, 2220, 2221, 2100, 1016, 979, 940, 942, 48, 45, 504/2, 396. kataszteri helyrajzi számok alatt felvett közbirtokokra, illetve azoknak a kisajátitási összeirás és vázrajz szerinti részeire meginditotta és az egyezség megkisérlése végett tartandó tárgyalásra **Kazár községházához 1923. évi junius hó 25-ik napjának d. e. 8 óráját, Mátraszele községházához pedig 1923. évi junius hó 26-ik napján, szükség esetén folytatólag a következő napjainak d. e. 8 óráját** tűzte ki s hogy az ismeretlen avagy ismeretlen tartózkodása és távollevő netáni érdekeltek képviseletére ügygondnokul Papp Gyula salgótarjáni ügyvédet kirendelte.

Erre a helyszini tárgyalásra a homokterenyei és kazári ingatlanok tekintetében érdekelteket Kazár községházához, a mátraszelei ingatlanok tekintetében érdekelteket pedig Mátraszele községházához a fentebb kitűzött határnapokra azzal a figyelmeztetéssel idézi meg, hogy elmaradásuk a kártalanitás felett az érdemleges határozat meghozatalát nem gátolja s hogy az egyéni külön értesités elmaradása vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak nincs helye.

Balassagyarmat, 1923. évi május hó 22.
Dr. Ligeti Ernő, s. k. kir. tszki tanács elnök.
Csiszér János, s. k. kir. törvényszéki biró.
Dr. Szamossy Antal, s. k. kir. tszki biró.

A kiadmány hiteléül:
Bulinay, irodafőtiszt.

-VARRÓNŐ.-
Elvállalok női és gyermekruha készitést. Kivánatra házhoz is — — megyek. — —
FORGÁCS PAULA,
Bányatelep, 15 sz. kolónia.
(Bányamészárszék mellett).

„TURUL"-nyomda, Salgótarján.